

Stanowisko nr 1/2023
Rzecznika Praw Doktoranta KRD
z dnia 9 lutego 2023 r.

**dotyczące zapewniania przez podmioty prowadzące szkoły doktorskie środków na
funkcjonowanie samorządu doktorantów**

W związku ze stanowiskiem i wystąpieniem przedstawicieli samorządów doktorantów w przedmiocie zapewniania przez podmioty prowadzące szkoły doktorskie środków na ich funkcjonowanie Rzecznik Praw Doktoranta KRD wskazuje, co następuje:

1. W myśl art. 215 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 574 ze zm., zwanej dalej: PSWiN) doktoranci w podmiocie prowadzącym szkołę doktorską tworzą samorząd doktorantów. Od dnia 1 października 2019 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. samorzady doktorantów tworzą doktoranci ze szkół doktorskich oraz uczestnicy studiów doktoranckich (art. 296 ust. 2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1630 ze zm.). Do samorządu doktorantów stosuje się odpowiednio przepisy art. 106 i art. 110 ust. 2–9 PSWiN (art. 215 ust. 2 PSWiN). Z kolei stosowany odpowiednio przepis art. 110 ust. 9 PSWiN stanowi, iż uczelnia zapewnia warunki niezbędne do funkcjonowania samorządu studenckiego, w tym infrastrukturę i środki finansowe, którymi samorząd studencki dysponuje w ramach swojej działalności. Odpowiednie stosowanie przepisów oznacza stosowanie wskazanych przepisów wprost, stosowanie ich z modyfikacją albo niestosowanie w ogóle. Zważywszy na niemal analogiczne zasady i cel funkcjonowania samorządu doktorantów, jakie przewidziano wobec samorządu studenckiego oraz intencje ustawodawcy kreującego takie rozwiązanie stwierdzić należy, iż obowiązek zapewnienia warunków niezbędnych do funkcjonowania, w tym infrastruktury i środków finansowych znajduje pełne zastosowanie także względem samorządu doktorantów na podstawie art. 215 ust. 2 w zw. z art. 110 ust. 9 PSWiN.

2. Mając na uwadze fakt, iż samorząd doktorantów tworzony jest w podmiocie prowadzącym szkołę doktorską oraz w obliczu tego, że szkoła doktorska może być prowadzona przez uczelnię akademicką, instytut PAN, instytut badawczy albo instytut międzynarodowy (art. 198 ust. 3 PSWiN) – należy uznać, iż obowiązek zapewniania środków na funkcjonowanie samorządu doktorantów ciąży nie tylko na uczelniach akademickich, ale także na innych podmiotach prowadzących szkoły doktorskie. Taka interpretacja w sposób pełniejszy realizuje zasadę demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. 1997 Nr 78, poz. 483) oraz zasadę równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP), a ponadto zapewnia wszystkim doktorantom właściwą reprezentację ich interesów poprzez możliwość funkcjonowania organów samorządów doktorantów.

3. Rzecznik Praw Doktoranta KRD podkreśla, że samorządność doktorancka jest istotnym elementem funkcjonowania społeczności akademickiej nie tylko ze względu na jej doniosłą rolę w określaniu warunków kształcenia doktorantów, ale także w kształtowaniu i promowaniu aktywnych postaw młodych naukowców, jak i formowaniu społeczeństwa obywatelskiego oraz podnoszeniu jakości polskiej nauki.

4. Przy ustalaniu rodzaju i wysokości środków materialnych przeznaczanych do dyspozycji organów samorządu doktorantów przez właściwe organy uczelni i innych podmiotów prowadzących szkoły doktorskie należy mieć na względzie zarówno cele i zadania samorządu doktorantów określone w przepisach obowiązującego prawa, jak również uzasadnione potrzeby samorządu doktorantów w danym podmiocie (uzależnione w szczególności od wielkości danej jednostki i liczby doktorantów).

5. W ocenie Rzecznika Praw Doktoranta KRD w każdym przypadku organy uczelni oraz innych podmiotów prowadzących szkoły doktorskie – odpowiednio szczebla centralnego, jak i w jednostkach niższego rzędu - powinny stworzyć organom samorządu doktorantów warunki do realizowania jego ustawowych zadań w szczególności poprzez:

1) zapewnienie środków finansowych umożliwiających występowanie organów samorządu doktorantów na płaszczyźnie ogólnokrajowej, a przede wszystkim umożliwiających uczestnictwo w zjazdach, posiedzeniach, konferencjach i szkoleniach organizowanych przez

Krajową Reprezentację Doktorantów oraz doktoranckie porozumienia międzypodmiotowe, których samorząd doktorantów jest członkiem;

2) zapewnienie zaopatrzenia w materiały biurowe i inne środki przydatne w działalności samorządu doktorantów;

3) zapewnienie możliwości niezakłóconego przez prace innych komórek administracji danego podmiotu korzystania z pomieszczeń, wyposażonych w meble oraz środki i urządzenia techniczne pozwalające m.in. na odbywanie posiedzeń organów, organizowanie głosowań, sporządzanie uchwał i innych dokumentów itp., jakie uznawane są za niezbędne w każdym biurze, tj. w szczególności komputer, drukarkę, łącze internetowe, kserokopiarkę.

Mając na względzie powyższe, Rzecznik Praw Doktoranta KRD zwraca się z apelem do Władz wszystkich uczelni oraz instytutów prowadzących szkoły doktorskie o stworzenie warunków technicznych, materialnych i finansowych niezbędnych dla funkcjonowania organów samorządów doktorantów.

r.pr. Wojciech Kielbasiński

Rzecznik Praw Doktoranta KRD

(podpisano za pomocą podpisu zaufanego)